

Strategi för Sveriges regionala
utvecklingssamarbete i

Asien och Oceanien

2016 – 2021

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

103 39 Stockholm
Tel: 08-405 10 00
www.regeringen.se
Omslag: UD-KOM
Artikelnr: UD 16.035

REGERINGSKANSLIET

Regeringsbeslut för Asien och Oceanien togs 2016-06-22.

Utrikesdepartementet

Regeringsbeslut II:3
2016-06-22 UD2016/11353/ASO

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 Stockholm

Strategi för det regionala utvecklingssamarbetet i Asien och Oceanien 2016-2021

1 bilaga

Ärendet

Strategin för regionalt utvecklingssamarbete i Asien med fokus på Sydostasien 2010-2015 fastställdes den 9 september 2010 (UF2010/33456/ASO). Genom regeringsbeslut den 3 september 2015 (UD2015/4162/USTYR) förlängdes samarbetsstrategins giltighet till den 31 december 2016, eller till dess regeringen dessförinnan fattat beslut om ny strategi.

I beslut den 24 september 2015 (UD2015/05882/UD/ASO) uppdrog regeringen åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) att komma in med underlag för en ny strategi för det regionala utvecklingssamarbetet i Asien. Sida har i skrivelse den 12 februari 2016 inkommit med underlag för strategin.

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) har därefter utarbetat förslag till strategi för det regionala utvecklingssamarbetet i Asien och Oceanien avseende perioden 2016–2021.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att fastställa en strategi för Sveriges regionala utvecklingssamarbete i Asien och Oceanien 2016-2021 i enlighet med bilagan.

Samarbetsstrategin från den 9 september 2010 ska inte längre gälla.

Regeringen uppdrar åt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete att i enlighet med strategin ansvara för genomförandet av Sveriges regionala utvecklingssamarbete i Asien och Oceanien t.o.m. den 31 december 2021.

På regeringens vägnar

Isabella Lövin

Elenore Kanter

Strategi för Sveriges regionala utvecklingssamarbete i Asien och Oceanien 2016–2021

1. Inriktning

Det regionala utvecklingssamarbetet i Asien och Oceanien ska inom ramen för denna strategi bidra till ökad regional integration och samverkan för en hållbar utveckling i regionen. Syftet med verksamheten är att bidra till att stärka regionala aktörers förmåga att arbeta med gränsöverskridande utmaningar och möjligheter inom mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet respektive miljö och klimat på sätt ett som är ömsesidigt förstärkande. Strategin ska gälla under perioden 2016–2021 och omfattar sammantaget 1800 miljoner svenska kronor.

Sidas insatser inom ramen för strategin förväntas bidra till:

En hållbar utveckling i Asien genom ömsesidig samverkan mellan mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet, miljö och klimat

Med fokus på miljö och klimatmässigt hållbar utveckling och hållbart nyttjande av naturresurser

- Stärkt regionalt samarbete för att stärka motståndskraft mot gemensamma miljö- och klimatproblem samt naturkatastrofer
- Förbättrad regional samverkan och hållbart nyttjande av gränsöverskridande naturresurser

Med fokus på mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet

- Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att arbeta för förbättrat ansvarsutkrävande och ökat demokratiskt utrymme
- Stärkt kapacitet hos regionala aktörer att arbeta med mänskliga rättigheter och jämställdhet

2. Landkontext

Asien och Oceanien är en region med stora skillnader mellan länder och subregioner och mellan olika grupper inom länderna. Regionen omfattar några av de minsta länderna i världen med relativt få invånare och de två folkrikaste länderna Indien och Kina. I regionen finns allt ifrån väl fungerande demokratier till starkt auktoritära stater. Av relevans för utvecklingssamarbetet är att den asiatiska kontexten präglas av stora och fattigdomsrelaterade utmaningar orsakade av miljöförstöring, klimatförändringar, bristande respekt för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna och avsaknad av jämställdhet.

Regionens snabba ekonomiska utveckling, med handel och investeringar som drivkraft, har bidragit till att kraftigt minska andelen fattiga. På flera håll har den snabba ekonomiska tillväxten dock fått negativa konsekvenser för miljön och de mänskliga rättigheterna. Trots framsteg vad gäller millenniemålen i de flesta länderna i regionen har både inkomstskillnader och andra uttryck för ojämlikhet ökat markant. På flera håll råder fortsatt en svår och utbredd fattigdom, inte bara inkomstfattigdom. Fortfarande lever fler än 1,6 miljarder människor i regionen på under 2 USD om dagen. En stor andel av dessa lever i länder som är, eller är på väg att bli, medelinkomstländer. Det största antalet hungrande i världen finns i regionen. Majoriteten av de människor som lever i fattigdom är kvinnor och barn och de allra flesta är beroende av jordbruksproduktionen för sin inkomst. Kvinnor spelar en viktig roll i livsmedelsproduktionen men saknar bl.a. rättigheter till mark, till finansiering och teknologi. Att trygga livsmedelsförsörjningen är därför en viktig del för en minskad ojämlikhet och för hållbar utveckling i regionen.

Sambandet mellan miljö och klimatomfattigt hållbar utveckling och mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet är tydligt i Asien, särskilt för människor som lever i fattigdom. På flera håll prioriterar länder ekonomisk tillväxt på bekostnad av miljöhänsyn och mänskliga rättigheter. Miljö- och klimatproblem påverkar människors livsvillkor och rättigheter som tillgång till rent vatten, mat, sanitet och hälsa. Demokratiskt underskott och bristande respekt för mänskliga

rättigheter och markrättigheter påverkar människors möjlighet till ansvarsutkrävande och till att kunna bidra till dialog och beslut för en mer hållbar utveckling.

En snabbt växande befolkning, hög urbaniseringstakt och en snabb ekonomisk tillväxt har resulterat i en rad negativa konsekvenser för miljön. Miljöförstöring av ekosystem på land, i hav och floder, samt ohållbar exploatering av naturresurser får allvarliga effekter på människor och miljö. Miljöfarliga utsläpp, exponering för farliga ämnen och luftföroreningar utgör ytterligare exempel på växande utmaningar för regionen. Minskande biologisk mångfald och illegal handel med naturresurser utgör regionala problem. Regionen kännetecknas av de svåraste effekterna av klimatförändringarna på jorden med extrema vädersystem och ekosystem i obalans. Nittio procent av människor som tvingats fly på grund av naturkatastrofer lever i Asien och Oceanien. Enligt FN beror naturkatastrofer i regionen i hög grad på klimatförändringarna och påverkar framför allt de allra fattigaste människorna. Effekterna av klimatförändringarna blir särskilt påtagliga i Oceanien. Små ö-stater erkänns i klimatavtalet från Paris, tillsammans med de minst utvecklade länderna, som särskilt utsatta för klimatförändringarna. Kvinnor och flickor drabbas i oproportionerlig hög grad av klimatförändring och katastrofer, men är också viktiga förändringsaktörer som besitter avgörande kunskap för att nå en hållbar utveckling.

Asien är en mycket diversifierad region när det gäller respekten för mänskliga rättigheter. Det saknas en regional konvention som skyddar de mänskliga rättigheterna. Ratificeringen av centrala FN-konventioner är generellt låg och införlivas ofta inte i nationell lagstiftning vilket gör att ländernas rättssystem är bristfälliga när det gäller skydd av mänskliga rättigheter. Nivån av jämställdhet och kvinnors rättigheter varierar stort mellan och inom länderna i regionen. Könsskillnaderna är stora i vad gäller ekonomiska möjligheter och politiskt inflytande i samhället. Könrelaterat våld är utbrett. Många länder saknar lagstiftning som garanterar kvinnor fullständiga rättigheter och traditioner och attityder utgör ett hinder för ökad jämställdhet. Samtidigt är kvinnor på flera håll viktiga aktörer inom t.ex. handel och i den akademiska världen.

Utrymmet för det civila samhället att verka begränsas för närvarande kraftigt med ökad övervakning och kontroll och ny lagstiftning som inskränker mötes- och föreningsfriheten. Enligt Press Freedom Index klassificeras drygt hälften av länderna i regionen som mycket repressiva när det kommer till press- och yttrandefrihet. En stor del av de hot som människorättsförsvare, journalister, fackliga företrädare och miljöaktivister upplever från statliga och privata aktörer är direkt eller indirekt kopplade till miljö- och klimatfrågor. Stärkandet av mänskliga rättigheter – såväl de ekonomiska och sociala som de medborgerliga – ger kvinnor och män, flickor och pojkar möjligheter att vårda och värna miljön och de naturresurser som de ofta är direkt beroende av för sitt uppehälle.

Många länder har problem med att agera mot exploatering av mark och andra naturresurser. Det drabbar de allra fattigaste och mest marginaliserade grupperna, däribland främst kvinnor på landsbygden och urfolk, och utgör en grundorsak till sociala spänningar och konflikter. På flera håll i Asien råder konflikter eller postkonfliktsituationer som i sin tur kan förvärras av effekter från miljöförstöring och klimatförändringar.

Korruptionen är utbredd. Svag institutionell kapacitet och brister i rättssäkerheten, inte minst vad gäller markrättigheter, drabbar främst de allra fattigaste och mest marginaliserade grupperna. I länder med urfolk och etniska minoriteter är dessa ofta diskriminerade och utsatta. I en rad asiatiska länder är de grundläggande rättigheterna på arbetsmarknaden kraftigt beskurna och fackföreningar är utsatta för repression både av stater och av företag. Arbetsgivarorganisationer påverkas ibland också av bristande rättigheter. Sammantaget försvårar detta rätten till kollektiva förhandlingar och en konstruktiv dialog mellan arbetsmarknadens parter. En följd av långa leverantörskedjor är större svårigheter att kontrollera och hantera arbetsförhållanden även för företag med goda intentioner. Svaga strukturer och bristande rättigheter gör det också svårare att skydda hushållsarbeters och migrantarbeters rättigheter, varav majoriteten är kvinnor. Människohandel och tvångsarbete är ett växande problem.

Asiatiskt samarbete är komplext och ser olika ut i olika delar av regionen. Den regionala integrationen är svag och starka regionala institutioner saknas. Länderna i de tre subregionerna har organiserat sig på olika vis. I Sydostasien finns t.ex. South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC) samt den regionala processen Heart of Asia, i Sydostasien ASEAN och i Oceanien Pacific Island Forum (PIF) och SPC (Secretariat of the Pacific Community).

En viktig bevekelsegrund för att bedriva regionalt utvecklingssamarbete i Asien och Oceanien är att regionalt samarbete kan bidra till förbättrad hantering av utmaningar gällande miljö- och klimat samt naturresurser av ofta gränsöverskridande karaktär. Regionalt samarbete bedöms även vara en framkomlig väg när det gäller att nå framsteg inom områdena mänskliga rättigheter, demokrati, och jämställdhet där det kan finnas svårigheter för aktörer att verka och arbeta effektivt på en nationell nivå. Erfarenheter från bland annat det svenska utvecklingssamarbetet i regionen visar att framsteg inom det ena området är nära länkat till framsteg inom det andra området. Genom att arbeta för att regionala aktörer ska hantera miljö och klimat respektive mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet på ett integrerat vis ökar möjligheterna till hållbara resultat inom dessa två områden, vilket förväntas få effekter för människor som lever i fattigdom i de enskilda länderna. Ansatsen är sektoröverskridande, partnerskapsinriktad och problembaserad i linje med Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling.

Sverige är en av få givare i regionen som fokuserar på att stärka regionala aktörer och regionalt samarbete. Det svenska regionala biståndet har goda erfarenheter från att integrera miljö- och klimatarbetet med mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet. Sverige har en strategisk roll i att driva på denna ansats med stor potential att påverka livsvillkoren för människor som lever i fattigdom. En tydlig tematisk fokusering skapar därtill goda förutsättningar för samarbete i regionen och leder till ett mer effektivt arbete i en stor geografisk region där Sverige är en relativt liten, men potentiellt inflytelserik givare.

3. Verksamhet

Sveriges regionala utvecklingssamarbete i Asien och Oceanien ska ta sin utgångspunkt i och präglas av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling. Rättighetsperspektivet innebär att de mänskliga rättigheterna och demokrati ska ses som grundläggande för utveckling. Ett sådant förhållningssätt innebär ett synliggörande av diskriminerade, exkluderade och marginaliserade individer och grupper före varje insats. Detta så att människor, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion och andra trosuppfattningar, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck ska kunna åtnjuta sina rättigheter. Fattiga människors perspektiv på utveckling innebär att fattiga kvinnors, mäns och barns situation, behov, förutsättningar och prioriteringar ska vara utgångspunkten för fattigdomsbekämpning och för främjandet av en rättvis och hållbar utveckling.

Det svenska utvecklingssamarbetet ska vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart liksom jämställt. Grundvalen för utvecklingssamarbetet är en helhetssyn på människors och samhällets utmaningar, behov och förutsättningar. Den bärande principen är att ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden och processer ska förstås och hanteras i ett integrerat sammanhang. Jämställdhet, kvinnors och flickors egenmakt och rättigheter är ett mål i sig såväl som en förutsättning och ett medel för en hållbar global utveckling. Våld och väpnad konflikt är ett av de största hindren för ekonomisk och social utveckling och utvecklingssamarbetet är en viktig del i det konfliktförebyggande arbetet. Ett miljö- och klimatperspektiv, ett jämställdhetsperspektiv liksom ett konfliktperspektiv ska därför systematiskt integreras i det regionala utvecklingssamarbetet i Asien och Oceanien.

Sveriges regionala samarbete med Asien och Oceanien ska omfatta Sydostasien, Sydostasien och mindre ö-stater i Stilla havet. Angränsande subregioner med påverkan på strategins genomförande kan involveras.

Det regionala utvecklingssamarbetet ska inriktas på att förbättra förutsättningarna för regionala aktörer att hantera gränsöverskridande

problem och utmaningar där lösningar bäst kan sökas i regionalt samarbete. Det regionala mervärdet är en central utgångspunkt för verksamheten. Samarbete ska sökas med regionala förändringsaktörer som har potential att stödja och påverka regionala aktörer eller stater att ta ett större ansvar inom miljö och klimat, mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet.

Verksamheten ska bedrivas på ett sätt som stärker regionala aktörers förmåga att integrera ett miljö- och klimatperspektiv i program som relaterar till mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet samt stärker regionala aktörers arbete för respekt för mänskliga rättigheter, förbättrade möjligheter till demokratiskt deltagande och jämställdhetsintegrering av program för miljö, klimat och naturresurser. Verksamheten ska förhålla sig till de mellanstatliga organisationer som bedöms relevanta. Samarbete med en bredd av aktörer från civilsamhället och forskningssamhället utgör en central del. I genomförandet av strategin ska Sverige verka för ökad resursmobilisering från samarbetspartners och främja hållbara ansvarsfulla investeringar. Sverige ska bidra till innovativa finansieringsmekanismer, t.ex. genom att underlätta för partnerskap med företag. Näringslivet kan engageras i syfte att påverka dess verksamhet mot ökad hållbarhet samt mobilisera dess expertis och resurser. Fackliga organisationer och civila samhället kan vara viktiga partners för detta arbete.

Sida ska säkerställa att det finns en helhetssyn på det samlade svenska stödet till regionen.

Synergier ska sökas med bilateral verksamhet i regionen. Synergier bör sökas med relevanta strategier. Synergier ska också sökas med Sveriges humanitära bistånd.

Sverige ska verka för att stärka regionala aktörers kapacitet att följa, delta och genomföra internationella och regionala överenskommelser med bäring på målet för strategin. Verksamheten ska bidra till genomförandet av Agenda 2030.

Sverige ska bidra till stärkt regionalt samarbete för att stärka människors motståndskraft mot gränsöverskridande miljö- och klimatproblem

samt naturkatastrofer. Här kan verksamhet för förbättrad kapacitet att söka och hantera klimatfinansiering ingå såväl som verksamhet för ett mer motståndskraftigt jordbruk, skogsbruk och fiske. Det senare stärker även fattiga människors möjligheter att ta del av och integreras i den ekonomiska utvecklingen. Fokusering kan göras till frågor som kännetecknas av kvinnor och flickors bristande tillgång till mänskliga rättigheter. Stärkt regional kapacitet för klimatåtgärder och klimatfinansiering kan bidra till genomförandet av länders nationella åtaganden under Parisavtalet om klimat. För att bidra till ökad förankring och bättre underlag i beslutsprocesser kring miljö- och klimatfrågor ska Sverige verka för ett ökat och brett deltagande i demokratiska processer, inklusive i miljö- och sociala konsekvensbedömningar, kopplade till naturresurser eller infrastruktur. Sverige ska bidra till ett ökat deltagande av kvinnor, etniska minoriteter och urfolk i demokratiska processer.

Svenskt utvecklingssamarbete ska bidra till förbättrad regional förvaltning och hållbart nyttjande av gränsöverskridande naturresurser, så som vatten, jordbruk, skog och marina resurser. Här kan verksamhet som bidrar till att värdet av ekosystem och biodiversitet i ökad utsträckning integreras i centrala beslutsunderlag på nationell och lokal nivå ingå. Stöd ska inriktas på att öka deltagandet från rättighetsbärare i utformning och tillsyn av policy, planering och genomförande gällande hållbar naturresursförvaltning. Detta kan exempelvis innefatta stöd till regionala civilsamhällesorganisationer som representerar diskriminerade grupper så som kvinnor och urfolk.

Verksamheten ska stärka kunskapen hos aktörer som arbetar med miljö- och klimatfrågor inklusive naturresurser om betydelsen och relevansen av att integrera förbättrade möjligheter till respekt för mänskliga rättigheter, demokratiskt deltagande och jämställdhet för att nå mål om en renare miljö och minskad klimatpåverkan.

Ökad tillgång till förnybar energi kan bidra till att realisera bl.a. rätten till hälsa, utbildning, arbete och rent vatten. Förnybar energi ska integreras i verksamhet där tillgång till energi utgör ett medel för att öka fattiga människors motståndskraft mot t.ex. miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer. Verksamheten kan också innefatta stöd för att stärka mekanismer och innovativa finansieringslösningar som bidrar

till ökad kapacitet för effektiv klimatrelaterad planering, förvaltning och investeringar. Garantiinstrumentet kan användas för att öka investeringar bland annat med inriktning på förnybar energi samt klimatanpassning och minskad klimatpåverkan.

Sverige ska bidra till stärkt kapacitet hos regionala aktörer att arbeta för förbättrat ansvarsutkrävande och ökat demokratiskt utrymme, särskilt i förhållande till miljö och klimat. Regionala aktörer som kan bidra till utvecklandet av oberoende arenor för informationsspridning, nätverkande och ansvarsutkrävande i relation till mänskliga rättigheter och även till främjandet av en miljömässigt hållbar utveckling i regionen ska stödjas. Prioriterade områden är yttrandefrihet och rätten till information, inklusive mediefrihet och frihet på nätet. MR-försvarens inkl. kvinnorättsaktivister, journalister, fackliga organisationers och miljöaktivisters förutsättningar och situation i ett regionalt perspektiv ska särskilt uppmärksammas. Flexibilitet och utrymme ska finnas för att vid behov svara upp mot utmaningar i den regionala utvecklingen.

Stöd till regionala aktörer som möjliggör för rättighetsbärare att delta i utformning och tillsyn av verksamhet som påverkar efterlevnad av deras mänskliga rättigheter ska innefattas. Regionala aktörers förmåga att ta till vara kvinnor och andra diskriminerade gruppers kunskap, erfarenhet och förslag till lösningar i utformningen av internationella, regionala och nationella policyer för ökad motståndskraft och beredskap i relation till miljö, klimat, naturresurser och naturkatastrofer ska stärkas. Regionala aspekter av arbetstagares rättigheter ska ingå. Här kan stöd till verksamhet som bidrar till att bygga kapaciteten hos arbetsmarknadens parter och främjar etablerandet av regionala plattformar för samarbete i enlighet med ILO:s decent work agenda och för miljömässigt hållbar produktion ingå. Frågor om migrantarbetares rättigheter är viktiga.

Svenskt utvecklingssamarbete ska bidra till stärkt förmåga hos regionala aktörer att arbeta med mänskliga rättigheter i förhållande till klimat- och miljöproblem samt förebyggande arbete i relation till naturkatastrofer med särskilt fokus på kvinnors och barns rättigheter. Ökad motståndskraft bidrar också till att motverka grundorsaker till spänningar och väpnade konflikter. Här kan regionala aktörers kapacitet att effektivt arbeta

för jämställdhet och förmåga att påverka regionala institutioner att genomföra internationella överenskommelser såsom konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) inklusive FN:s handlingsplan från kvinnokonferensen i Peking och uppföljande konferenser och kommissioner ingå. Det kan också innebära tydligare kopplingar till exempelvis genomförande av miljö- och klimatrelaterade konventioner. Verksamheten ska stödja framväxten av regionala mekanismer för ansvarsutkrävande och tillgång till rättssäkerhet som lever upp till de mänskliga rättigheterna. Här kan verksamheten som stärker regionala aktörers kapacitet att bekämpa sexuellt och könsbaserat våld i alla dess former ingå.

Formerna för uppföljning framgår av regeringens riktlinjer för strategier. Utvärderingar ska ses som en integrerad del i den löpande uppföljningen och genomföras vid behov. Olika metoder för resultatuppföljning ska användas, med såväl kvalitativ som kvantitativ resultatinformation. En balans mellan kortsiktiga och långsiktiga resultat i insatsportföljen, som säkerställer att biståndet bidrar till en rättvis och hållbar utveckling, bör eftersträvas.